

Głównym celem badań jest dokumentacja tradycyjnej wiedzy o dziko rosnących roślinach jadalnych na wybranych wyspach Dalmacji, historycznego regionu południowej Chorwacji. Region ten słynie z tego, że miejscowa ludność używa dużej liczby dzikich warzyw liściowych, szczególnie wiosną. Jest to mało znany i często pomijany element diety śródziemnomorskiej. Zbiera się tu też wiele gatunków owoców roślin dziko rosnących, a jeszcze do lat 60-tych XX wieku pozyskiwano także korzenie dzikich roślin jadalnych. W swoich badaniach będę rejestrował gatunki dzikich roślin jadalnych używane na wyspach Dalmacji oraz techniki kulinarne związane z ich przetwarzaniem. Zwrócę też uwagę na gatunki używane w czasach niedoborów żywności podczas II wojny światowej oraz podczas ostatniej wojny po rozpadzie Jugosławii (1991-95). Rejestrowany będzie także szerszy kontekst kulturowy dotyczący użytkowania tych roślin (historie, porzekadła, przepisy kulinarne). Planuję stworzyć listy gatunków dzikich roślin jadalnych dla każdej z badanych wysp, wraz z informacjami, czy gatunki te są dalej użytkowane. Będę także badał bardziej skomplikowane relacje statystyczne – np. między liczbą użytkowanych gatunków a powierzchnią, liczbą ludności i bogactwem flory danej wyspy.

Planuję siedem wypraw do Chorwacji. Badania obejmą przynajmniej 12 wysp Dalmacji, w tym pięć największych (Korčula, Brač, Hvar, Pag, Ugljan). W czasie badań będę także zbierał zielnikowe okazy dokumentacyjne, które zostaną zdeponowane w zielniku Uniwersytetu Warszawskiego lub Uniwersytetu w Zagrzebiu. Planuję wykonanie przynajmniej 180 wywiadów, po 15 na każdej z badanych wysp. Wywiad będzie się składał ze sztywnej listy pytań, ale notowane będą także dodatkowe informacje, pochodzące z obserwacji uczestniczącej i luźnych rozmów z mieszkańcami wysp. W celu dokumentacji już częściowo zapomnianych gatunków będę wybierał starszych mieszkańców wyspy, od urodzenia związanych z ziemią (np. rolników czy pasterzy).

Ciągłości wiedzy tradycyjnej o roślinach na wyspach Dalmacji zagraża rozwój turystyki, wyludnienie (związane z ucieczką młodzieży na kontynent) oraz zaniechanie tradycyjnej uprawy roli i tradycyjnego wypasu. Jako że wiedza o etnobotanice Dalmacji jest dotąd bardzo skąpa, moje badania pozwolą uratować ostatnie fragmenty tego zanikającego dziedzictwa. Jest to wiedza o tyle interesująca, że mieszkańcy Dalmacji ze wszystkich Słowian użytkują prawdopodobnie najwięcej dzikich warzyw liściowych i dzikich roślin w ogóle. Jest też wielce prawdopodobne, że zanotujemy tradycje użytkowania gatunków roślin nie jadanych nigdzie indziej na świecie. Ciekawym aspektem pracy będzie także zastosowanie wspomnianej wcześniej teorii biogeografii wysp.